

ผู้ป่วยที่เป็นโรค COVID-19 สามารถกลับมาเป็นซ้ำอีกครั้งได้หรือไม่

รองศาสตราจารย์ ดร. ภญ. บุษบา จินดาวิจักษณ์

รองศาสตราจารย์ ภก. ปรีชา มนทกานติกุล

ภาควิชาเภสัชกรรม คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

“ผู้ป่วยที่เป็นโรค COVID-19 สามารถกลับมาเป็นซ้ำอีกครั้งได้หรือไม่”

คำถามนี้เป็นคำถามที่ถูกถามกันมากคำถามหนึ่ง ซึ่งในปัจจุบันยังมีข้อมูลไม่มากนัก การศึกษาเบื้องต้นในลิงโดยการทำให้ติดเชื้อซ้ำ พบว่า ลิงจะสร้างภูมิคุ้มกันต่อเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำให้ป้องกันการติดเชื้อซ้ำได้¹

สำหรับการศึกษาในมนุษย์ พบรายงานการเกิดการติดเชื้ออีกครั้งจากผู้ป่วยในประเทศจีน โดยพบร้อยละ 14 ของผู้ป่วย ภายใน 1 สัปดาห์หลังจากผู้ป่วยออกจากโรงพยาบาล โดยพบว่าผู้ป่วยที่มีการติดเชื้ออีกครั้งมักพบในผู้สูงอายุ มีภูมิคุ้มกันต่ำ และมีโรคประจำตัวหลายชนิด ซึ่งอาจจะเป็นไปได้ว่าผู้ป่วยเหล่านี้มีการสร้างภูมิคุ้มกันที่ไม่สูงพอที่จะป้องกันการติดเชื้อซ้ำ หรือผู้ป่วยเหล่านี้อาจจะมีความเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อซ้ำจากผู้ป่วยคนอื่นในชุมชน²

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันเราไม่ทราบว่าภูมิคุ้มกันต่อเชื้อไวรัสโควิด-19 จะเกิดขึ้นได้เร็วเพียงใดในกลุ่มผู้ป่วยที่มีอาการไม่รุนแรง โดยทั่วไป ผู้ป่วยมักจะสร้างภูมิคุ้มกันต่อเชื้อไวรัสโควิด-19 ขึ้น ภายใน 10-14 วันหลังสัมผัสเชื้อ นอกจากนี้ ยังไม่ทราบว่าภูมิคุ้มกันต่อเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่เกิดขึ้นจะอยู่ได้ยาวนานเพียงใด ข้อมูลจากเชื้อตระกูลเดียวกับเชื้อไวรัสโควิด-19 พบว่า ภูมิคุ้มกันสามารถลดลงได้เมื่อเวลาผ่านไป ดังนั้น การติดเชื้อซ้ำจึงมีโอกาสเป็นไปได้ในกลุ่มผู้ป่วยที่มีอาการไม่รุนแรง และจำเป็นจะต้องติดตามกลุ่มผู้ป่วยเหล่านี้เป็นระยะ³

กล่าวโดยสรุป ข้อมูลในปัจจุบันพบรายงานการติดเชื้อโควิด-19 ซ้ำได้ร้อยละ 14 จากข้อมูลของประเทศจีน แต่ไม่สามารถบอกได้ชัดเจนว่าเกิดจากการไปรับเชื้อจากผู้ป่วยคนอื่น เกิดจากภูมิคุ้มกันเกิดขึ้นได้ต่ำ ผู้ป่วยมีอาการไม่รุนแรงจึงกระตุ้นการสร้างภูมิคุ้มกันได้ไม่สูง หรือภูมิคุ้มกันลดลงเมื่อเวลาผ่านไป โดยรายงานการติดเชื้อซ้ำพบในผู้สูงอายุ ผู้ที่มีภูมิคุ้มกันต่ำ และมีโรคประจำตัวหลายชนิด ดังนั้น มาตรการที่สำคัญในการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้แก่ การรักษาระยะห่างทางสังคม (social distancing) พบปะกันแบบห่างๆ การล้างมือบ่อยๆ ด้วยสบู่และน้ำ หากไม่สะดวกก็ใช้แอลกอฮอล์เจลล้างมือ การไม่นำมือมาสัมผัสบริเวณใบหน้า ดวงตา ปาก จมูก และ การใส่หน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย ยังคงมีความสำคัญในการป้องกันการติดเชื้อ

เอกสารอ้างอิง

1. Ota, M. Will we see protection or reinfection in COVID-19?. *Nat Rev Immunol.* 2020;20:351. <https://doi.org/10.1038/s41577-020-0316-3>.
2. Liu ZL, Huiguo KL. Analysis of the causes of "relapse" of patients with new coronavirus pneumonia after discharge and treatment strategies. *Chinese Journal of Tuberculosis and Respiratory Diseases*, 2020,43: Online pre-publishing. DOI: 10.3760/cma.j.cn112147-20200229-00219.
3. Kellam P, Barclay W. The dynamics of humoral immune responses following SARS-CoV-2 infection and the potential for reinfection. [published online ahead of print, 2020 May 20]. *J Gen Virol.* 2020;10.1099/jgv.0.001439. doi:10.1099/jgv.0.001439.